

D.2 Handelswijze beëindiging opvang en weigering vertrek opvang indien de derdelander niet onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming valt

Disclaimer: dit document wordt indien nodig op een later moment geüpdatet.

Wanneer de tijdelijke bescherming onder de Richtlijn tijdelijke bescherming (RTB) van een derdelander door de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) wordt beëindigd, dient de gemeente de opvang te beëindigen. Indien de vertrekplichtige derdelander de opvang niet vrijwillig verlaat, kan de gemeente stappen nemen. Deze handelswijze gaat via verschillende stappen hierop in:

Gegevensuitwisseling ter voorbereiding op de beëindiging van de opvang

1. Op basis van het protocol 'gegevensuitwisseling IND - gemeente' kan de gemeente van de IND de Burgerservicenummers (BSN) ontvangen van de derdelanders, die per 4 september 2023 wel en niet meer recht hebben op opvang en voorzieningen onder de RTB. Volledige duidelijkheid over wie wel en niet langer tijdelijke bescherming heeft, is pas duidelijk op 4 september 2023. De IND levert deze gegevens tweemaal; halverwege augustus¹ en rond 4 september (definitieve lijst).
2. Het COA maakt in principe uiterlijk twee weken vóór 4 september 2023 bij de gemeente bekend welke derdelanders kenbaar hebben gemaakt de asielprocedure te willen doorlopen en daarmee overgaan naar - de verantwoordelijkheid van - het COA. Wanneer in de periode zes weken vóór 4 september 2023 wordt verhuisd, wordt ten minste een week voor de overgang door het COA in overleg met gemeenten bepaald wie alvast overgaan.
3. De gemeente weet dan in principe:
 - Wie vanaf 4 september 2023 recht op opvang onder de RTB hebben (op basis van het protocol 'gegevensuitwisseling IND - gemeente');
 - Wie vanaf 4 september 2023 geen recht op opvang onder de RTB hebben (op basis van het protocol 'gegevensuitwisseling IND - gemeente');
 - o Wie recht hebben op opvang bij het COA (op basis van de gegevens van het COA) en zullen worden overgeplaatst;
 - o Van wie de opvang beëindigd moet worden: de personen die nog in de opvang zitten en op de lijst van de IND staan genoteerd als *geen recht op RTB* en niet op de lijst van het COA staan om te worden overgenomen, zes weken voor en na 4 september. Onder beëindiging van de opvang wordt verstaan het stopzetten van de opvangplek.
4. De IND stuurt voor 4 september 2023, in navolging van een al verstuurd voornemen, een besluit aan de derdelanders wier tijdelijke bescherming per 4 september afloopt onder de RTB. Voor zover er geen andere aanvragen (incl. een asielaanvraag) openstaan, neemt de IND hierin ook een **terugkeerbesluit** op.
 - Bij een ingetrokken asielaanvraag: men ontvangt in de beschikking over de beëindiging van de tijdelijke bescherming een terugkeerbesluit dat ingaat op 4 september 2023. Vanaf 4 september 2023 bestaat geen recht meer op opvang op grond van de RTB en de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO). Betrokkene moet Nederland verlaten (binnen 28 dagen).
 - Afwijzing of buitenbehandeling stelling van de asielaanvraag²: asielprocedure is voor 4 september 2023 reeds doorlopen. Men ontvangt in de beschikking over de beëindiging van de tijdelijke bescherming een terugkeerbesluit dat ingaat op 4 september 2023. Er bestaat vanaf 4 september 2023 geen recht meer op opvang op basis van de RTB en de RooO en

¹ Naar aanleiding van een voornemen van de IND tot beëindiging van de RTB kunnen nog feiten boven water komen op grond waarvan moet worden aangenomen dat de derdelander onder de RTB-doelgroep blijft vallen.

² Dit betreft de groep die niet heeft gereageerd op het verzoek van de IND om aan te geven of iemand wel of niet de asielprocedure wil doorlopen. Van de groep derdelanders die hier niet op hebben gereageerd wordt de asielaanvraag buiten behandeling gesteld.

betrokkene moet Nederland verlaten (binnen 28 dagen). Wanneer een derdelander in beroep gaat tegen het asielbesluit is er recht op opvang bij het COA (zie bijlage A). - Lopende asielaanvraag: als men richting de IND kenbaar heeft gemaakt de asielprocedure te willen doorlopen, is er recht op opvang en voorzieningen bij het COA vanaf 4 september 2023. Er volgt daarom geen terugkeerbesluit in de beschikking over de beëindiging van de tijdelijke bescherming. Een eventueel terugkeerbesluit volgt in het asielbesluit. De gemeente zet het eet- en leefgeld stop per/na administratieve overname.

NB. Bij een vertrektermijn van 28 dagen in een terugkeerbesluit is het de bedoeling dat de derdelander gedurende deze periode Nederland vrijwillig verlaat. Er is formeel geen recht op opvang en voorzieningen meer. De gemeente kan contact opnemen met de DT&V ten aanzien van het voeren van vertrekgesprekken. De mogelijkheden hiertoe zijn afhankelijk van de locatie (en de daar aanwezige voorzieningen) en capaciteit. Onder voorwaarden kan – in overleg met de DT&V – overplaatsing naar een locatie waar de DT&V beschikbaar is plaatsvinden (dit is een nog te realiseren vrijheidsbeperkende locatie (hierna VBL), niet zijnde de VBL in Ter Apel). Indien er sprake is van door de vreemdeling gepleegde strafbare feiten kan de politie de vertrektermijn van 28 dagen beëindigen. De politie treedt op vanuit haar politietak en volgt hierbij haar reguliere politieprocessen.

5. Het COA neemt het initiatief ten aanzien van de fysieke en administratieve overdracht van de gemeente naar het COA van derdelanders die recht hebben op opvang en voorzieningen van het COA. Het COA doet dit in samenwerking met de gemeente. De gemeente eindigt formeel de opvang per 4 september maar blijft de eventuele verstrekkingen vanaf 4 september uitkeren tot het moment van overdracht. De rekening voor deze verstrekkingen kan worden verstuurd aan het COA. Het moment van fysieke overdracht verschilt per gemeente en kan uiterlijk zes weken na 4 september 2023 zijn op basis van de overdrachtsplanning van het COA. Er dient rekening mee te worden gehouden dat vanwege het toekennen door een rechter van een voorlopige voorziening (vovo) in de procedure tot beëindiging van de tijdelijke bescherming het recht op gemeentelijke opvang doorloopt³, terwijl iemand niet als zodanig op de lijst van de IND staat. Bij twijfel over de status van een asielprocedure of de beëindiging van de tijdelijke bescherming kan er door de gemeente contact worden opgenomen met de Ketenservicelijn IND: via 088 0430500.
6. Gemeente communiceert uiterlijk op 4 september (bij voorkeur ten minste een week op voorhand), nadat zij in beeld heeft wie er nog in de opvang zitten die niet op de lijst van het COA staan voor overname, per brief met betrokkenen **die niet nog zijn vertrokken**. In de brief (zie bijlage D.3) informeert zij de betrokkene over de beëindiging van de opvang (c.q. het stopzetten van de opvangplek) en de voorzieningen op grond van de RTB en de RooO, de datum waarop de opvang moet zijn verlaten en dat een vertrektermijn van 28 dagen geldt om Nederland vrijwillig te verlaten. Er wordt ook vermeld dat er geen recht meer bestaat op werk. Hetzelfde geldt voor de beëindiging van de verstrekkingen aan derdelanders die verblijven in de POO. Bij de communicatie naar deze derdelanders is het raadzaam om tevens informatie beschikbaar te stellen voor gasthuishoudens. Zie bijlage C.1.a. en C.1.b die ingaan op de gevolgen voor gasthuishoudens wanneer een derdelander zonder verblijfsrecht verblijft op het adres. Daarbij kan ook geattendeerd worden op het feit dat de derdelander zich moet uitschrijven uit de BRP (zie ook stap 11 hieronder).

NB. De mogelijkheid bestaat dat wordt gecommuniceerd dat de opvang wordt beëindigd en daarna blijkt dat de derdelander toch onder de RTB blijft vallen. In dat geval kan de brief als niet verzonden worden beschouwd door de derdelander.

Beëindiging van de opvang

7. De gemeente beëindigt de opvang formeel op 4 september 2023 in alle gevallen (tenzij een rechter anders uitwijst omdat bijvoorbeeld een voorlopige voorziening is toegewezen). Dit houdt in dat voor:

³ Zie hiervoor bijlage A Verblijfsrechtelijke mogelijkheden en juridische gevolgen.

- de gemeentelijke opvang de verstrekkingen zoals genoemd in [artikel 6 van de RooO](#) worden beëindigd.
- de particuliere opvang de verstrekkingen zoals bedoeld in [artikel 12 van de RooO](#) worden beëindigd.

De gemeente beëindigt daarbij de verstrekking van het (eventuele) eet- en leefgeld, per de 1^e van de volgende maand.

Wanneer een derdelander vanaf 4 september wordt overgeplaatst naar het COA wordt de opvang ook formeel beëindigd. Gemeenten worden echter gevraagd om de opvang en de verstrekkingen in de praktijk uit te blijven keren aan de derdelander tot deze is overgeplaatst naar het COA gedurende de gefaseerde overgang. De kosten hiervan kunnen worden gedeclareerd bij het COA.

Vertrek

8. Het kabinet zet eerst in op vrijwillige terugkeer. Daartoe is onder andere de aanmeldtermijn voor het remigratiebeleid verlengd tot en met 15 september. Daarnaast zijn er andere manieren om te ondersteunen bij vrijwillig vertrek (zie bijlage D.1)

Faciliteren van onderdak gedurende de vertrektermijn?

a. In de gemeentelijke opvang

De derdelander heeft dus formeel per 4 september geen recht meer op opvang. De gemeente kan de derdelander, van wie de tijdelijke bescherming is beëindigd en waarbij de IND een vertrektermijn van 28 dagen heeft opgelegd, faciliteren met onderdak en verstrekkingen tot het moment van vertrek gedurende de vertrektermijn van 28 dagen.

Het advies is om dit te doen voor personen die mee willen werken aan vertrek. De gemeente kan het onderdak aanbieden in de vorm van 'bed, bad, brood' (maar mag ook de verstrekkingen zoals bedoeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne aanbieden). Het advies is om dit te **niet** te doen voor personen die niet mee willen werken aan vertrek. In beide gevallen worden de kosten gedurende de vertrektermijn vergoed door het Rijk. NB: wanneer het verblijf de vertrektermijn overschrijdt, omdat vertrek nog niet kan worden gerealiseerd en men deelneemt aan het remigratiebeleid, kan met de DT&V worden bezien of een plaatsing op de vrijheidsbeperkende locatie een optie is. Indien dit niet mogelijk is worden de kosten voor het gecontinueerd faciliteren van onderdak vergoed door het Rijk.

b. In de vrijheidsbeperkende locatie (VBL)

Indien een derdelander (alsnog) aangeeft te willen vertrekken naar het land waar hij of zij rechtmatig verblijf heeft, kan de derdelander gedurende dit proces tijdelijk onderdak worden geboden in een nog te realiseren VBL specifiek voor derdelanders. Dit is mogelijk vanaf 4 september 2023.

Derdelanders mogen de locatie verlaten, maar zijn verplicht om binnen de grenzen van de gemeente te blijven. Tijdens verblijf op een VBL blijft een derdelander zelf verantwoordelijk voor zijn vertrek. De DT&V ondersteunt hem of haar hierbij. Zo snel mogelijk na aankomst op de VBL voert een regievoerder van de DT&V gesprekken met de derdelander. De derdelander en de regievoerder bespreken (eventuele) belemmeringen en opties die betrokkene heeft bij het organiseren van zijn of haar vertrek uit Nederland. Er worden concrete afspraken gemaakt over de acties die betrokkene moet nemen om vertrek te organiseren. Bij de mogelijkheid tot plaatsing in de VBL gelden enkele voorwaarden: er dient sprake te zijn van een vertrekplicht, betrokkene moet meewerken aan zijn of haar vertrek, en het vertrek dient in beginsel binnen 12 weken gerealiseerd te kunnen worden. In de VBL wordt verbleven op grond van een vrijheidsbeperkende maatregel (artikel 56 van de Vreemdelingenwet 2000 (hierna: Vw)). Deze maatregel duurt in beginsel 12 weken en wordt opgelegd door de DT&V. De gemeente kan met de DT&V schakelen om te bezien of een derdelander in aanmerking komt en indien dit het geval is, kan betrokkene zich daarvoor aanmelden bij de DT&V via: ilc@dtv.minvenj.nl. De DT&V overlegt met het COA over de beschikbaarheid op de nog te realiseren VBL en schakelt met de Dienst Vervoer &

Ondersteuning (DV&O) over het vervoer naar de VBL. Vervolgens wordt hierover contact opgenomen met de gemeente. Let op: doordat aan het verblijf in de VBL voorwaarden zijn verbonden en de totale capaciteit/bezetting van de VBL gemaximeerd is, kan het voorkomen dat er (nog) geen mogelijkheid is tot tijdelijk onderdak op deze locatie.

c. Vanuit de particuliere opvang

Wanneer een derdelander zich in de particuliere opvang (POO) bevindt kan deze gecontinueerd worden tot het moment van vertrek, als het gasthuishouden daarmee instemt (**let op:** het opvangen van een derdelander zonder rechtmatig verblijf kan financiële consequenties hebben voor gasthuishoudens; het is raadzaam informatie beschikbaar te stellen voor gasthuishoudens (zie bijlagen C.1a en b). Daarnaast kan worden gezien of verblijf op de VBL een optie is (zie onder b) of in de gemeentelijke opvanglocatie (GOO) onderdak geboden kan worden tot aan het moment van vertrek (zie onder a).

Derdelander weigert te vertrekken uit de opvang

9. Wanneer iemand zonder recht op opvang en voorzieningen onder de RTB **weigert** uit de gemeentelijke opvang te vertrekken, wordt de gemeente geadviseerd de volgende stappen te doorlopen.⁴ Daarbij is het van belang om stap I continu te herhalen – en via het gesprek de betrokkene te bewegen om de opvang te verlaten. Bij vragen hieromtrent kan door een gemeente contact opgenomen worden met een op te richten juridisch steunpunt.

I. In gesprek gaan met betrokkene

Gemeenten worden allereerst geadviseerd in gesprek te gaan met betrokkene en te wijzen op de beëindiging van de opvang en de mogelijkheden tot ondersteuning bij het vertrek uit Nederland (zie ook bijlagen D.3 en D.4). Indien betrokkene de opvanglocatie niet verlaat kan er sprake zijn van (lokaal) huisvredebreuk. Zie daarvoor ook de volgende stappen.

Maak van de gesprekken altijd een gespreksverslag, dat kan worden betrokken bij de eventuele vervolgstappen.

II. Het inschakelen van de politie

a. Het binnendringen van of vertoeven in de opvanglocatie is strafbaar op basis van artikel 138 Wetboek van Strafrecht (huisvredebreuk). Of indien het een opvanglocatie betreft in openbare dienst is het binnendringen van of vertoeven in de locatie strafbaar op basis van artikel 139 Wetboek van Strafrecht (lokaalvredebreuk). De toepassing van deze artikelen is contextueel afhankelijk en dus niet zonder meer generiek toepasbaar. Er wordt dan ook geadviseerd om hier op lokaal niveau juridisch advies over in te winnen. Indien de lokale context een situatie oplevert van (lokaal) huisvredebreuk, kan de gemeente hiertegen aangifte doen bij de politie.

De politie treedt op bij het handhaven van de openbare orde (zoals sterke arm in het vreemdelingendomein), afhandelen van strafbare feiten (zoals gewelds en vermogensdelicten) en bij indicatie migratiecriminaliteit, zoals mensenhandel, mensensmokkel, uitbuiting en identiteitsfraude.

b. Als de vertrektermijn van de derdelander van 28 dagen nog loopt, kan de politie, indien er sprake is van door de vreemdeling gepleegde strafbare feiten, de vertrektermijn van 28 dagen beëindigen. De politie treedt op vanuit haar politietaak en volgt hierbij haar reguliere politieprocessen.

c. Wanneer de politie tijdens het uitoefenen van haar taak een vreemdeling aanhoudt voor een strafbaar feit en blijkt dat deze geen vertrektermijn meer heeft en niet rechtmatig in Nederland verblijft, volgt zij hierbij de reguliere politieprocessen. De politie kan worden bereikt via: 0900 8844.

⁴ Het is mogelijk dat iemand niet zal meewerken aan het vertrek terwijl de gemeente wel onderdak faciliteert (zie ook stap 8, onder a). Het advies is om bij derdelanders die weigeren mee te werken aan het vertrek geen opvang/onderdak te bieden gedurende de vertrektermijn.

Te allen tijde kan de derdelander aangeven alsnog vrijwillig te willen vertrekken als hiertoe de gelegenheid bestaat. Betrokkene kan in de gelegenheid worden gesteld naar de VBL te gaan als hij of zij alsnog overtuigend aangeeft te willen vertrekken en hieraan te willen meewerken. Aan de plaatsing in de VBL kan een gebiedsgebod worden gekoppeld op basis van artikel 56 Vw.

III. Ontruiming (zie ook de annex bedoeld voor de juridische afdeling van gemeenten aan het eind van dit document)

Wanneer de gemeente de opvang heeft beëindigd (ofwel de opvangplek en het eet- en leefgeld op grond van de RTB en de RooO zijn stopgezet), maar betrokkene vertrekt niet vrijwillig kan de gemeente die de opvang aanbiedt overgaan tot ontruiming van de locatie. Afhankelijk van het eigenaarschap van de locatie voor de opvang kan de toegang tot deze locatie door de eigenaar worden ontzegd. Hanteer de volgende stappen:

I. de gemeente (juridische afdeling/advocaat) vordert de ontruiming van de opvangvoorziening (en evt. een locatieverbod) bij de civiele rechter. Deze procedure kan maximaal 8 weken in beslag nemen, afhankelijk van waar het bevel wordt aangevraagd.

II. de gemeente (juridische afdeling/advocaat) verstuurt een sommatiebrief aan de betrokkene waarin staat dat hij de opvangvoorziening binnen een gestelde termijn moet verlaten en de toegang wordt ontzegd (NB: het COA hanteert daarbij 3 dagen).

Na dagvaarding van de betrokkene door de rechtbank, willicht deze de eis van de gemeente wel of niet in. Uit het vonnis kan mogelijk duidelijk worden dat de gemeente opnieuw onderdak moet aanbieden. Wanneer de rechter besluit dat de ontruiming van betrokkene niet kan plaatsvinden, kan de gemeente besluiten hiertegen in beroep te gaan.

Het (positieve) vonnis wordt door een gerechtsdeurwaarder overhandigd aan de betrokkene, en laat daarvoor tekenen. De gerechtsdeurwaarder kan in overleg met de gemeente bezien of aanwezigheid van politie nodig is bij de ontruiming (en regelt deze). Een medewerker van de opvang kan op de achtergrond van de ontruiming aanwezig zijn, eigendommen van de betrokkene opslaan en verslag maken van de ontruiming voor het dossier van betrokkene.

Uitschrijving uit de BRP

10. Indien vaststaat dat de derdelander is vertrokken uit Nederland, maar geen aangifte van vertrek heeft gedaan, dan kan de gemeente een voornemen nemen tot ambtshalve uitschrijving uit de BRP. Dit voornemen sturen zij naar het adres waar de derdelander staat ingeschreven. Vervolgens kan de gemeente (ongeveer twee weken later) hierover een besluit nemen. Dit besluit kan ambtshalve worden verwerkt en bekendgemaakt, zonder aanvullend adresonderzoek. Als alleen bekend is dat betrokkene het BRP-adres heeft verlaten maar nog niet vaststaat dat hij of zij uit Nederland is vertrokken, is voor uitschrijving een check op het adres nodig. Zie: [Circulaire adresonderzoek BRP.pdf | rvig](#)

a. Wanneer een derdelander die in de POO verblijft, na 4 september uit de POO vertrekt maar zich niet uitschrijft uit de BRP kan dit financiële consequenties hebben voor het gasthuishouden. Het is raadzaam informatie beschikbaar te stellen voor gasthuishoudens (zie ook bijlagen C.1a en C.1b).

Als meteen duidelijk is dat betrokkene niet meer op het adres verblijft - omdat het gasthuishouden dat meldt en er geen reden is daaraan te twijfelen - kan een gemeente op de persoonslijst in de BRP een aantekening opnemen dat betrokkene niet (langer) op het adres woont, maar dat het onderzoek naar de nieuwe verblijfsplaats/ vertrek uit Nederland nog loopt. Organisaties (zoals de Belastingdienst) krijgen deze onderzoeksgegevens (aantekening) meegeleverd bij een bevraging van de BRP en kunnen op basis hiervan beslissen om de betrokkene niet mee te tellen als bewoner van het adres. NB. Er is vervolgens nog wel adresonderzoek door de gemeente nodig, om te beslissen over het al

dan niet ambtshalve 'uitschrijven' (naar niet-ingezetene, 'RNI'). Tot dat moment blijft de betrokkene ingezetene, maar dus met de aantekening dat hij niet meer op het adres verblijft. Zie voor de instructie voor het plaatsen van de aantekening de [HUP 3.1 \(rvig.nl\)](#), p 180.

Annex: juridisch proces ontruiming uit gemeentelijke opvang:

1. Van belang is dat de RooO niet voorziet in een van rechtswege ontstane titel tot ontruiming. Dit is anders ingeval van de afwijzing van een asielaanvraag, aangezien artikel 45 lid 1 sub c en e Vw voor die gevallen bepaalt dat de beschikking geldt als terugkeerbesluit en van rechtswege – onder meer – tot gevolg heeft dat de verstrekkingen voorzien bij of krachtens de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers of een ander wettelijk voorschrift dat soortgelijke verstrekkingen regelt worden beëindigd op de bij of krachtens die wet of dat wettelijke voorschrift voorziene wijze en binnen de daartoe gestelde termijn en de ambtenaren belast met het toezicht op vreemdelingen bevoegd zijn na ommekomst van de termijn als bedoeld in onderdeel c een onroerende zaak gedwongen te ontruimen teneinde het onderdak of het verblijf in de woonruimte als verstrekking geboden, bedoeld in onderdeel c, te beëindigen.
2. Van een dergelijke zogeheten meeromvattende beschikking is in het geval van de ontruiming in het kader van de RooO geen sprake. In alle gevallen waarin sprake is van de beëindiging – van rechtswege of bij besluit – van het recht op opvang, terwijl de wet niet voorziet in een daaraan van rechtswege verbonden titel tot ontruiming moet men naar de burgerlijke rechter. Dus ook in geval van de RooO.
3. Indien een vreemdeling die vanaf 4 september 2023 geen recht meer heeft op opvang onder RooO de gemeentelijke opvanglocatie niet vrijwillig ontruimt, zal de gemeente de ontruiming in rechte moeten afdwingen. Daartoe is, uitgaande van een spoedeisend belang, een kort geding de aangewezen weg.
4. De grondslag voor de ontruiming is in deze gevallen een onrechtmatige daad, die eruit bestaat dat de vreemdeling zich na beëindiging van het recht op opvang zonder recht of titel in de opvanglocatie bevindt. Het voor een kort geding vereiste spoedeisend belang is erin gelegen dat aan een voortdurend onrechtmatig handelen een einde wordt gemaakt, over het algemeen in combinatie met de noodzaak om de opvangplaats aan een ander ter beschikking te stellen.
5. De grondslag voor de beëindiging van de opvang is van bestuursrechtelijke aard. De publiekrechtelijke regeling voorziet, zoals opgemerkt, niet in een ontruimingsbevoegdheid van rechtswege. Toepassing van bestuursdwang door de gemeente is niet mogelijk, aangezien daarvoor een wettelijke grondslag is vereist die er thans niet is.
6. Ontruiming van een opvang is in geval van de RooO dus een civielrechtelijke aangelegenheid. Ontruimt de vreemdeling de gemeentelijke opvang niet, dan zal – behoudens indien de ontruiming feitelijk op andere wijze kan worden gerealiseerd – de gemeente ontruiming moeten vorderen. Het verdient aanbeveling om dit ruim van tevoren schriftelijk kenbaar te maken, zodat de vreemdeling hiermee tijdig rekening kan houden en zijn keuzes hierop kan afstemmen.
7. De vreemdeling kan ruim voor 4 september 2023 worden gesommeerd om te ontruimen en te bevestigen dat hij hieraan gevolg zal geven. Dit is mede van belang zodat desgewenst tijdig juridisch advies kan worden ingewonnen. Ook biedt dit de gelegenheid aan de vreemdeling om zijn argumenten kenbaar te maken zodat de gemeente zich daarover een mening kan vormen en afstemming kan zoeken met de partners in de vreemdelingenketen.
8. De sommatie is tevens de inleidende (laatste) stap voor het aanhangig maken van een kort geding. Daarin zal mede worden meegewogen in welke mate (en reeds hoe lang) het voor de vreemdeling duidelijk moet zijn dat hij de opvang moet ontruimen.
9. Tegen iedere vreemdeling die de opvang weigert te verlaten, zal apart een kort geding aanhangig moeten worden gemaakt in verband met de wisselende persoonlijke omstandigheden en redenen van proceseconomische aard.